

a státovědu, *O. Preuss* přidává více komponentů politologických, někdy i psychologických. Obě knihy čtenáři umožňují konfrontovat se se spoustou podstatných a často subtilních otázek skrytých za jevištěm, na němž se odehrávají běžná ústavněprávní představení.

Pravil-li kdysi *Leibniz* něco v tom smyslu, že pokoře knížit by prospělo, kdyby se domnívala, že lid právo na odpor má, zatímco pro pokoru lidu by bylo užitečné chovat se v souladu s přesvědčením o opaku, dalo by se krédo *O. Preusse* vyjádřit tak, že ústavodárcům svědčí pocit o omezenosti vlastní moci, z čehož by ovšem nemělo vyplynout přesvědčení ústavních soudců, že je na nich, aby rákoskou ztrestali každou ruku hlasující pro změnu onen pocit omezenosti jen trochu nerespektující. Prosvítá tu naladění socialisty francouzského stylu ve prospěch lidu, který je nakonec lepší než často sobecké elity. Současně z toho ovšem vyplývá závazek učinit v zájmu zachování liberální demokracie z lidu lepšího lid dobrý.

Jan Kysela*

**Ovečková, Olga. Premlčanie v obchodnom práve.
Bratislava: Wolters Kluwer, 2015, 302 s.**

Na pultoch kníhkupectiev sa objavila monografia s názvom *Premlčanie v obchodnom práve* od renomovanej odborníčky na oblasť obchodného práva, profesorky *Olgy Ovečkovej*. Monografia je prvým monotematickým a komplexným spracovaním problematiky premlčania v obchodnom práve v súčasnej slovenskej právnickej spisbe.

Pertinentnosť témy premlčania v obchodnoprávných vzťahoch je daná trvalosťou imperatívov, ktorých naplnenie zákonodarca zavedením inštitútu premlčania sleduje, a to tak požiadavky včasného uplatnenia práv zo strany veriteľov, ako aj požiadavky nastolenia právnej istoty v prospech dlžníkov v prípade nenaplnenia prvej požiadavky. Aktuálnosť témy posilňuje množstvo otázok, ktoré vyvstávajú pri konfrontácii – vo svojej podstate jednoduchého – inštitútu premlčania s členitosťou a rôznorodosťou obchodnoprávných vzťahov, ako aj v dôsledku neštandardnej dĺžky súdnych konaní v obchodnoprávných veciach na Slovensku.

Pre postup autorky pri prezentácii jednotlivých častí je charakteristická jednotnosť postupu, následnosti úvah, kde po vymedzení vecnej podstaty danej problematiky alebo otázky, a prípadne jej teoreticko-právneho rozmeru, komplexne oboznamuje: (i) s doktrínalnými názormi, (ii) s výstupmi judikatúry slovenských súdov ako aj judikatúry českých súdov, ktorá – aj napriek prijatiu a nadobudnutiu účinnosti nového Občianskeho zákonníka – ostáva cenným zdrojom porovnania a inšpirácie, a (iii) s normatívnymi zásahmi slovenského zákonodarcu, českého zákonodarcu v podobe nového Občianskeho zákonníka, ako aj s medzinárodnými kodifikáciami súkromnoprávných vzťahov (Dohovor o premlčaní pri medzinárodnej kúpe tovaru, Princípy európskeho zmluvného práva – PECL, Zásady medzinárodných obchodných zmlúv – UNIDROIT); vzťahujúcimi sa k danej problematike alebo otázke a trpezlivo argumentačne konštruuje svoje vlastné stanovisko. Výstupy jednotlivých aktérov tvorby pozitívneho práva (zákonodarcu, súdov, právnej doktríny) v otázke premlčania sú predmetom kritického rozboru, vrátane poukázania na zlyhania, zjavnú nesprávnosť úsudku alebo nedôslednosť zákonodarcu či nesprávnosť právneho názoru vysloveného súdom.

Monografia je členená do dvanástich kapitol.

* Doc. JUDr. Jan Kysela, Ph.D., Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Kancelár Senátu. E-mail: kyselaj@prf.cuni.cz.

V prvej kapitole autorka najskôr predstavuje kategorizáciu fenoménu času v pozitívnom práve a spôsoby, akými čas v pozitívnom práve pôsobí. Výklad pokračuje prezentáciou škály spôsobov počítania času vyplývajúcich z rôznych právnych noriem a zhrnutím stavu judikatúry vzťahujúcej sa k takým spôsobom počítania času, ktoré nie sú celkom určité (napr. lehota bez zbytočného odkladu alebo lehota primeraná). Napokon autorka pripomína jednotlivé slovenské právne normy obsahujúce právnu úpravu otázky premlčania (Občiansky zákonník, Obchodný zákonník, Zákonník práce, zákon zmenkový a šekový), ako aj úpravu tejto otázky v novom českom Občianskom zákonníku, a poukazuje na terminologický aparát používaný týmito rôznymi právnymi úpravami.

V druhej kapitole sú predmetom rozboru rôzne právne inštitúty, ktoré s časom spájajú dôsledok vzniku alebo zániku práva (vydržanie, uplynutie doby, preklúzia) a ich rozdiely oproti inštitútu premlčania.

Tretia kapitola je venovaná historickému vývoju inštitútu premlčania v časovej perspektíve od rímskeho práva až po v súčasnosti platné právne normy (zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník).

V štvrtej kapitole autorka pripomína účel, ktorý má premlčanie plniť v relevantných spoločenských vzťahoch. Autorka stručne oboznamuje čitateľa s jednotlivými prvkami, ktoré tvoria právnu úpravu premlčania v rôznych slovenských právnych predpisoch a venuje sa otázke vzájomného vzťahu týchto jednotlivých právnych úprav premlčania, vrátane vysoko problematickej novelizácie zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa zákonom č. 102/2014 Z. z.

V piatej kapitole je analyzovaná samotná podstata inštitútu premlčania a otázky spojené so vznesením námietky premlčania, najmä otázka úlohy súdu vo vzťahu k premlčaniu, vrátane jeho úlohy v spotrebiteľských sporoch po nadobudnutí účinnosti vyššie spomínanej problematickej novelizácie zákona o ochrane spotrebiteľa zákonom č. 102/2014 Z. z., ktorá vyvolala početné teoreticko-právne otázky a právno-aplikačné problémy. Následne sa autorka venuje otázkam miesta námietky premlčania v procesnom postupe súdu, v myšlienkovom pochode súdu, v odôvodnení rozhodnutia súdu, a to v rôznych štádiách súdneho konania, ako aj otázkam miery dispozičného oprávnenia účastníka konania vo vzťahu k námietke premlčania, ktorá mu svedčí, a premlčateľnosti, respektíve nepremľateľnosti, samotného práva vzniesť námietku premlčania. Nadväzuje schematické zhrnutie pojmových znakov premlčania a v nadväznosti na ne aj ozrejenie spôsobu uchopenia inštitútu premlčania v novom českom Občianskom zákonníku a v medzinárodných kodifikáciách súkromnoprávných vzťahov.

V šiestej kapitole autorka vymedzuje okruhy práv, ktoré podliehajú premlčaniu a identifikuje účinky premlčania pri rôznych typoch práv podliehajúcich premlčaniu (právo na plnenie, právo uskutočniť právny úkon).

V siedmej kapitole autorka vstupuje do problematiky aplikovateľnosti právnej úpravy premlčania v Občianskom zákonníku na niektoré výseky obchodnoprávných vzťahov (práva zo zmluvy, náhrada škody, vydanie bezdôvodného obohatenia, zabezpečenie záväzkov zo zmluvy, ...), ktorá vyvolávala intenzívnu diskusiu vyúsťujúcu často do radikálne odlišných stanovísk.

V ôsmej kapitole sa autorka venuje otázke artikulácie námietky premlčania a inštitútu dobrých mravov podľa Občianskeho zákonníka, respektíve poctivého obchodného styku podľa Obchodného zákonníka. Po pripomenutí funkcií, ktoré tieto dva inštitúty plnia, autorka prezentuje stanoviská zaujaté k tejto otázke v odbornej literatúre a v judikatúre slovenských a českých súdov, aby sa podujala predstaviť vlastný ucelený režim posudzovania prípadného stretu medzi námietkou premlčania a ochranou dobrých mravov.

Deviata kapitola pojednáva o dĺžke premlčacej doby zvolenej zákonodarcom v rôznych normatívnych úpravách a následne otvára zaujímavú otázku možnosti účastníkov zmluvných

vztahov disponovať s dĺžkou premlčacej doby, a to z pohľadu slovenskej právnej úpravy, medzinárodných kodifikácií súkromnoprávných vzťahov a nového českého Občianskeho zákonníka.

Desiata kapitola nadväzuje výkladom stavu pozitívneho práva v otázke určenia začiatku plynutia premlčacej doby; popri všeobecnom pravidle sa detailne venuje osobitným pravidlám určenia začiatku plynutia premlčacej doby pre uplatnenie niektorých osobitných nárokov z obchodnoprávných vzťahov (plnenie záväzku, práva z porušenia záväzku v jeho rôznych podobách, právo na vydanie veci).

V jedenástej kapitole autorka rozoberá problematiku spočívania a pretrhnutia premlčacej doby. Vo vzťahu k spočívaniu premlčacej lehoty autorka analyzuje rôzne úkony v súdnom konaní alebo v rozhodcovskom konaní, ktoré sú spôsobilé privodiť účinok spočívania premlčacej doby, ako aj rôzne rozhodnutia súdu spôsobilé privodiť účinok skončenia spočívania premlčacej doby, a zaoberá sa aj osobitnými situáciami spočívania premlčacej doby v prípade solidárnych záväzkov a v prípade uplatnenia nároku treťou osobou. Vo vzťahu k pretrhnutiu premlčacej doby autorka pripomína jednotlivé formy uznania záväzku, ktoré sú spôsobilé privodiť účinok pretrhnutia premlčacej doby, a nastoľuje otázku, či pretrhnutie premlčacej doby na uplatnenie záväzku v dôsledku uznania tohto záväzku dlžníkom má za následok aj pretrhnutie premlčacej lehoty na uplatnenie zabezpečenia tohto záväzku.

Napokon, dvanásť kapitola je venovaná všeobecnému obmedzeniu dĺžky premlčacej doby podľa § 408 Obchodného zákonníka, jeho chápaniu a praktickým otázkam, ktoré vyvstávajú v súvislosti s jeho aplikáciou na záväzok zabezpečený záložným právom.

Publikácia je vďaka komplexnosti okruhu riešených otázok, vďaka ucelenosti danej objasňovaním teoreticko-právnych aj aplikačno-právnych aspektov riešených otázok a prezentovaním rôznych prameňov, ktoré prispeli k tvorbe súčasného stavu pozitívneho práva v oblasti premlčania v obchodnoprávných vzťahoch, a vďaka trpezlivému pedagogickému prístupu pri formulácii vlastných stanovísk, cennou pomôckou pre právnych teoretikov a užitočným návodom pre právnych praktikov.

Lukáš Lapšanský*

**Mosný Peter – Laclavíková Miriam – Siskovič Štefan.
Metodológia vedeckej práce (pre potreby právnického štúdia).
Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2015, 185 s.**

Práve vydaný učebný text smeruje k naplneniu dvojitej výzvy: pre študenta ako napísať kvalitnú záverečnú prácu z odboru právo a jemu príbuzných disciplín a pre pedagóga ako sa konečne vysporiadať s dlhoročným poklesom úrovne koncipovania záverečných prác a podvihnúť jej neraz podpriemernú úroveň a veľmi triviálny stupeň kritického (respektíve logického) uvažovania. Veď akademickej obci na Slovensku je dostatočne známy doterajší nedostatok pozornosti odbornej, respektíve povinnej literatúry v danej oblasti, ktorý, za tie roky, študentom zdeformoval chápanie významu záverečných prác. Z nevlou musím konštatovať, že pri už zmienenej nivelizácii a dehonestácii písomnej záverečnej práce (nie tak dávno na Slovensku ešte sústredenej na konci štúdia len do podoby diplomovej práce, v súčasnosti

* Mgr. Lukáš Lapšanský, PhD., Ústav štátu a práva SAV. E-mail: lapsansky@hotmail.com.